

Voorzetsels

Een voorzetsel staat voor een zelfstandig naamwoord of een voornaamwoord (woord dat verwijst naar een zelfstandig naamwoord, zoals *dat*, *zij*, *hem*).

Voorbeelden:

- Ik leg het boek *op* de kast.
- Ik geef het boek *aan* haar.

Voorzetsels zijn: *aan*, *achter*, *af*, *behalve*, *beneden*, *bij*, *binnen*, *boven*, *buiten*, *door*, *in*, *langs*, *met*, *na*, *naar*, *naast*, *om*, *onder*, *op*, *over*, *per*, *sinds*, *te*, *tegen*, *tot*, *tussen*, *uit*, *van*, *via*, *volgens*, *voor*, *zonder*.

Voorzetsels staan altijd aan het begin van een woordgroep.

1. Met een voorzetsel kun je een **plaats** aangeven:

Voorbeelden:

- Hij staat *voor* het huis.
- Zij verstopt zich *achter* de boom.
- De pan staat *op* tafel.
- Hij zit *naast* de burgemeester.
- Hij woont *in* Amsterdam.

2. Met een voorzetsel kun je een **richting** aangeven:

Voorbeelden:

- Ik ga *naar* de kantine.
- Zij reist *naar* Amsterdam.
- Ik loop *door* de gang.

3. Met een voorzetsel kun je een **tijd** aangeven:

Voorbeelden:

- Ik ben hier *sinds* vorige week.
- Zij blijft hier *tot* morgen.
- Het abonnement stopt *per* 1 december.

4. Met een voorzetsel kun je een **reden** of **oorzaak** aangeven:

Voorbeelden:

Vanwege de vorst gaat de wedstrijd niet door.
Door de droogte was de oogst mislukt.

5. Met een voorzetsel kun je een **relatie** aangeven. De voorzetsels hebben hier geen letterlijke betekenis.

Voorbeelden:

- Ik ga *met* mijn buurvrouw naar de markt.
- Deze auto is *van* mij.
- Ik ga liever *zonder* haar naar de verjaardag.

5. Sommige werkwoorden hebben een **vast voorzetsel**. Je kunt het voorzetsel namelijk niet veranderen. Een lijst van veelvoorkomende vaste voorzetsels vind je in deze [lijst](#).
6. Er zijn ook voorzetsels die we gebruiken in **bepaalde uitdrukkingen**, zoals :
- **op** deze manier
 - **in** je eigen tempo

Sommige oude voorzetsels zijn nog steeds in gebruik in bepaalde uitdrukkingen. We blijven deze uitdrukkingen gebruiken zonder ze te veranderen, zelfs als dat niet overeenstemt met de grammatica van nu.

Voorbeelden:

Zin

Auto **te** water!
ter plaatse
te Amsterdam (in formele brieven)
ter inzage (letterlijk: om te bekijken)
ter kennisgeving

Betekenis

Auto in het water!
op die plaats
in Amsterdam
om te lezen
om u dat te laten weten

Let op!

Soms heb je niet te maken met een voorzetsel, maar met een scheidbaar werkwoord. Scheidbare werkwoorden zijn werkwoorden die meestal gekoppeld zijn aan een voorzetsel. Het werkwoord bestaat dan uit twee delen. Soms lijkt een woord aan het einde van een zin op een voorzetsel, maar dat is het niet.

Voorbeelden:

- Maartje *blaast* in haar eentje de ballonnen *op*. Het werkwoord is *opblazen*.
- De meisjes *kijken* elkaar verbaasd *aan*. Het werkwoord is *aankijken*.

De woorden *op* en *aan* zijn hier dus géén voorzetsels, maar ze horen bij het werkwoord!